

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Decisiones Casvum Conscientiæ Ex Doctrina Consiliorvm Martini Ab Azpilcveta Doctoris Nauarri collectæ, & iuxta librorum iuris Canonici dispositionem in suos Titulos distributæ

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

58 Beneficium alteri interuentu Simoniae procurans est excommunicatus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13903

DECISIO L.

Ex conf. 48. alias 33.

Renunciatio Capellaniam in manibus Papae, in fauorem alterius cum pacto, & chirographo resignanti tradito, & relinquendo resignanti omnes fructus ad vitam suam; si aduertens pactiorem hanc illicitam, & simoniacam esse, & rupto chirographo, postea gratis resignet, resignatarius, si sine simonia vitio licet expedire, & capellaniam possidere potest.

DECISIO LI.

Ex consil. 49. alias 27.

Renunciatio beneficium in fauorem alterius in manibus Papae reservata pensione, si post supplicationem signatarii, & praestitum consensum, ante adeptam possessionem conueniant partes de aliqua reservatione ex beneplacito Papae, quae antequam beneplacitum Papae accederet exequuta fuerunt, & capta etiam possessione, simoniam realem committunt, quia conuentiones istae ante possessionem adeptam factae etiam non licet autem vetum, & bonum ius in beneficio habenti, & tarenti eius possessione, quare illam per dationes, & remissiones rerum temporalium. Pan. in cap. dilectus de simon. & Nauar. in Man. cap. 23. nu. 101. Nec reservatio huiusmodi beneplaciti Papae, antequam impetretur conuentionem a simonia exculat.

DECISIO LII.

Ex conf. 50. 51. alias 2. 2. 23.

Duo inter se conuenientes de permutacione suorum beneficiorum in manibus Papae facienda, si antequam signetur supplicatio, vnus eorum alteri pecunias mutuat, partim ob amicitiam inter eos iam diu contractam, partim ut ostendat se gratum ei, qui beneficium secum permutare velit, & partim etiam ne alter a proposito permutandi cum illo discedat, nullam simoniam committunt; cum hac non committatur nisi per emptionem, aut venditionem rei spiritualis, aut ei annexae, vt placet S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 1. nec sine pacto, aut conuentione, saltem in foro exteriori. ca. Tua. de simon. Mutuare vero alteri ad amicitiam eius consequendam, ex qua beneficium aliquod ei prouenit, licitum est, ex S. Thom. 2. 2. q. 78. art. 2. & Nauar. in Man. c. 17. num. 209. dummodo nullum pactum, aut conuentionem interueniat.

DECISIO LIII.

Ex conf. 52. alias 60.

Rogans alterum vt consentiat constitutioni pensionis super beneficio suo soluendae cuidam tertio, ad finem vt tertius ille renunciet alteri beneficio in fauorem ipsius rogantis, qui rogans illi secundo per publicum instrumentum promittit, quod ipse soluet pensionem, & eum seruabit indemnem, simoniam saltem conuentionalem committit; & si pensionem aliquam in futurum ratione praefatae promissionis soluat simonia realis erit, ab vtraque parte completa, & excommunicationem contra simoniacos in beneficio a iure lata incurrat extrauag. 2. de simonia Quamuis enim emptio, vel venditio pensionis huiusmodi excommunicationem vltimam ipso iure non inducit, quae sola contra simoniacos in beneficio, & ordine lata est, & pensio proprie beneficium Ecclesiasticum non est, sed ius ei annexum; quando tamen pensio, vel pensionis constitutio emitur, aut venditur, tanquam gradus seu medium, & ad finem beneficium aliquod spirituale acquirendi, vt in proposito contingit, censetur simonia facta super beneficio; vnde consequenter excommunicationem inducit ipso iure, si praedictam pensionem soluat, & talis promissio nulla, & inualida est: ita Nauar. in Man. c. 23. nu. 106.

DECISIO LIV.

Ex conf. 53. alias 24.

Habens nullum beneficium ecclesiasticum, & rogans habentem plura, vt renunciet vnum simpliciter in manibus Papae, in fauorem suum, nullo alio inter eos inito pacto de danda, vel accipienda vlla remuneratione: si vnus renunciat cum spe mentali recipiendi aliquam remunerationem, & alter voluntatem habeat tantum faciendi eam, & ita expeditis literis, acceptaque possessione, resignatarius aliquam remunerationem det, & resignans eam recipiat, nullam simoniam, quae eos ad relinquendum beneficium, vel ad aliquam restitutionem faciendam obligat, incurrunt: Quia nullum ibi pactum tacitum de danda, vel accipienda remuneratione interuenit: cap. fin. de simonia. & Nauar. in Manua. c. 23. num. 102. & simonia mentalis actum non inficit, nec ad vllam restitutionem obligat: cap. fin. de simon. nec omnis spes remunerationis temporariae dandae, vel accipiendae pro datione rei spiritualis est illicita censenda, vt ait Nau. in Man. c. 23. num. 109.

DECISIO LV.

Ex conf. 54. alias 41.

Petens Ecclesiam Parochialem vacantem cum promissione cuidam Nobili facta, se illam obtentam permutaturum cum beneficio alterius cui Nobilis ille in concursu illo fauere volebat, si efficeret, ne alter secum concurreret: si dictus Nobilis ne alter secum concurrat, efficiat, & hac ratione petens eam obtinet, simoniam committit: Eo quod promissum fuit Beneficium obtinendum per permutacionem alteri cum pacto, ne ille secum concurreret; Simoniam enim committit, qui tollit impedimenta, quae iudice sibi opponi possunt ad quaerendum aliquod beneficium, impediendo nimirum ne alter secum concurrat; ex S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 2. ad quintum. & Caiet. & Palud. 4. dist. 15. art. 3. Est tamen haec simonia conuentionalis solum, dummodo ecclesiam illam cum beneficio alterius non permutet, si enim illam permutaret, simonia realis ab vtraque parte completa, vnde & collationem ecclesiae parochialis nullam ipso iure efficiet; ita Nau. in Man. c. 23. nu. 103.

DECISIO LVI.

Ex conf. 55. alias 90.

Simoniacus in beneficio credens bona fide beneficium ad se pertinere, etiam si vere non pertineat, & seruens illi, distributiones, & fructuum partem lucratur, quae alij interuenti dari debuissent, si per se ipsum non seruisset: neque ad restitutionem partis fructuum tenetur, quae necessario impendenda fuisset ei, qui illi beneficio seruisset: ita Cass. in decis. 6. de praeb.

DECISIO LVII.

Ex conf. 56. alias 69.

Simoniacus in ordine realis, quamuis occultus sit, excommunicationem incurrit, & in ea celebrando irregularis efficitur, super qua irregularitate Episcopus dispensare potest, ex Concil. Trid. sess. 24. cap. 6. de res. n. c. indiget dispensatione circa retentionem fructuum, si beneficium ante irregularitatem incursum adeptum fuerit; Eo quod beneficium ipso iure ante irregularitatem adeptum non amittitur; ex Innoc. in c. cum nostris de praeb. Quod si beneficium per ipsam simoniam, vel post illam, collatum fuerit, iterum ab habente potestatem illud conferendi debet conferri, cum prior collatio nulla & irrita fuerit, arg. c. 1. de regul. iur. in 6.

DECISIO LVIII.

Ex consil. 59. alias 89.

57 100

Beneficium alteri interuentu simoniae procurans, non solum ipso facto excommunicationem incurrit, si simonia realis fuerit: extra. 2. de simon. sed etiam ad fructus ab alio male perceptos restituendos tenetur, cum is, qui causam

fam damni dat, damnum dedisse dicitur: cap. fin. de iniur. siue causa immediata, siue mediata damni fuerit. vt ait S. Thom. 2. 2. q. 63. art. 7. In penas tamen extrauagantis Pij V. incip. Cum primum non incidit; cum, hac ad mediatores, & procuratores simoniacos non extendatur. ita Nau. in Man. c. 23. num. 105.

DECISIO LIX.

Ex conf. 58. alias 67.

- 59 **Q**ui pecunias mediatori dat, vt sibi dimissorias, seu reuendendas ad ordines suscipiendos impetret, quas verè per pecunias mediator impetret, simoniam committit, & in penas contra simoniacos in ordine latus incurrit. Extr. 2. de simon. Sicut enim simonia in beneficio committitur, cum datur pecunia, vel aliquid temporale pro collatione, nominatione, fauore, intercessione, & alijs similibus actibus ad illud acquirendum directis; ita & simonia in ordine committitur, non solum quando datur pecunia, vel aliud temporale pro pretio ordinis, sed etiam quando datur pro alijs actibus ad eius acquisitionem directis; quales sunt literæ dimissoriae, examinatio, & approbatio, quæ ius quoddam petendi, & accipiendi ordines continent, quod ius per huiusmodi literas datum spirituale quoddam est ad ordinem consequendum directum, qui est magis spiritualis, licet ordinandus emere nolit ordinem, quem inuendibilem, & inextimabilem esse cognoscit, vt ait Nau. in Man. c. 23. num. 99.

DECISIO LX.

60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

DECISIO LX.

60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

DECISIO LXI.

- 61 **O**btinens beneficium per simoniam ab alio se ignorante committit, ad illud renunciandum post eius rei notitiam obligatur, cap. de regularib. & c. ex insinuatione. de simon. Quæ renunciatio faciendâ est non in manibus collatoris, sed Episcopi, vel Archiepiscopi, qui est eius superior immediate diatus, & qui iuste possit collatarium inuitum destituere. Non potest autem beneficium sic renunciatum de nouo renunciati conferre, si eius collatio ad eum non pertinet, sed eius collatio fieri ab eo, ad quem illa alias regulariter pertinet; cap. cum ex inuincto de hered. vbi Gloss. Potest tamen Episcopus dispensare, vt renunciati idem beneficium de nouo conferatur. cap. pen. de elect.

DECISIO LXII.

- 62 **C**anonici sic ob simoniam se ignorante obtentus, & in manibus superioris renunciatus, si deinde eidem conferatur, collatarius vltimam locum inter Canonicos obtinere, ac alia omnia facere debet, ac si de illo alias prouisus non fuisset; vnde sic prouisus de nouo recipi, de nouo in possessionem mitti, de nouo residendam facere, & in vltimo loco sedere debet: cum beneficium per renunciationem legitimam eius perinde vacat, ac si per mortem vacasset, eamque periculosum, 7. q. 1. ca. Suspectum de rescript. in 6. c. quoniam, & c. ex insinuatione. de simon. & idem de prouiso per renunciationem legitimam, ac de prouiso per mortem iudicandum est.

DECISIO LXIII.

- 63 **R**einatus scienter per simoniam fit irregularis, siue enim qui, furtim sine licentia, & approbatione

Episcopi, vel excommunicatoris ordinem sumpsit, si præmissa erat excommunicata sententia: contra sic ordinem accipientes, irregularis est; cap. 1. de eo qui furti. ordin. ita etiam ordinem per simoniam assumens irregularis erit cum sub pena excommunicationis, & suspensionis late sententia prohibita sit huiusmodi ordinatio Extr. 8. de simon. vnde sic per simoniam ordinatus, & excommunicatus, & suspensus & irregularis est; vt ait Nau. in Man. cap. 27. nu. 111. simoniacus vero in beneficio solum excommunicatus est, non autem suspensus, aut irregularis. In tali autem irregularitate ex simonia occulta incurfa dispensat Episcopus, siue sciente, siue ignorante episcopo, simonia commissa fuerit, ita Concil. Trid. sess. 24. cap. 6. de ref. Quæ irregularitate per Episcopi dispensationem sublata, in ordine ministrare, & ad superiores ascendere, & beneficia postea canonicè collata retinere potest si nullum aliud impedimentum addit; cum res semel extincta nihil operetur. cap. Ferrum. diut. 50.

DECISIO LXIV.

Ex consil. 62. alias 72.

- 64 **L**icet vacante aliquo beneficio, procurans vt illud cuidam clerico conferatur cum peccato, vt ipse dimidium tractuum percipiendorum habeat, simoniam realem committit, si fructus illi a dicto clerico beneficiario soloantur, & vt que ex communicationem incurrit, & collatio illa nulla & irrita censenda est; Nec beneficiarius talis, aut fructus suos facere, aut illos laico dare potest, Quos tamen si laicus ab illo accipiat, eos tanquam male perceptos vel ei qui primo loco præfato beneficiario succedit, vel ipsi ecclesie de cuius fructibus erant, vel Camera Apostolicæ, se cum illa componendo restitueret tenetur.

DECISIO LXV.

Ex consil. 63. alias 62.

- 65 **S**ci cui Papa pensionem reseruat cum obligatione postea soluendi illam alteri, qui ob leges regni, cuius erat beneficium, & super quo illa imponitur, talis pensionis non est capax, obligationem hanc soluendi pensionem pecunie, vel alia re, absque Papæ auctoritate, redimere potest, cum huiusmodi obligatio soluendi pensionem aliquid mere temporale sit, a iure spirituali separatum; pensionem vero reseruatam, ita vt beneficium, si per quo posita est, liberum maneat, sine Papæ licentia redimere aequit: eo quod pensio vel ius spirituale est, vel saltem spirituali est annexum: ex Nau. in Man. cap. 23. num. 3. vnde eam sine auctoritate Papæ redimens, simoniam committit, excommunicationem tamen non incurrit, cum hæc non nisi per simoniam in ordine, aut beneficio commissa incurratur pensio autem non est beneficium appellanda DD. in cap. postulat. & cap. ad audientiam. 2. de rescript.

DECISIO LXVI.

Ex consil. 64. alias 46.

- 66 **L**itigantes in Rota de beneficio, & inter se conuenientes, vt ei qui causam amitteret alter fructus, & expensas, in quibus condemnandus erat remitteret, vt sic liti, & causa cederet, quæ conuentio postquam Prætorio Rotæ nota, & illi placita fuerit, statim vni eorum possessionis traditio discernitur, Simoniam ob dictum pactum, quod Papa inconsulto interunt, commisisse non censentur, eo quod satis videtur fuisse a Papa ratificatum, ex hoc quod iudex ab eo datus illud ratum habuerit, & tanti Prætorij auctoritate comprobatum. arg. capit. Nisi essent. de præben.

DECISIO LXVII.

Ex consil. 65. alias 45.

- 67 **S**imoniam in collatione beneficij per tertiam personam commissa, parti eam ignoranti, neque quoad peccatum, neque